

Vady věci

Závěr o tom, zda zjištěné projevy vady brání nebo nebrání řádnému užívání prodané věci, není otázkou znaleckou, nýbrž je právním posouzením zjištěných skutečností, které přísluší výlučně soudu, přičemž toto posouzení vychází především z účelu, jemuž prodaná věc slouží.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 171/2008, ze dne 7.1.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně N. B., zastoupené advokátkou, proti žalované M. 3000, a. s., o zaplacení částky 1.550.000,- Kč oproti vrácení automobilu, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 9 C 125/2003, k dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. června 2007, č. j. 30 Co 293/2006-168, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. června 2007, č. j. 30 Co 293/2006-168, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobkyně se domáhala vrácení kupní ceny 1.550.000,- Kč oproti vydání zakoupeného „ojetého“ automobilu tovární značky M. B., typ CLK 230 K, (dále jen „předmětného automobilu“) s odůvodněním, že tento nárok jí vznikl poté, co po bezúspěšném uplatnění vad koupeného automobilu řádně odstoupila od kupní smlouvy uzavřené dne 25. 4. 2000 se žalovanou.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12. 12. 2005, č. j. 30 Co 476/2005-83, zrušil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 24. 2. 2005, č. j. 9 C 125/2003-72, kterým soud prvního stupně vyslovil, že žaloba je co do základu po právu, a věc mu vrátil k dalšímu řízení s tím, že za situace, kdy soud uzavřel, že žalobkyně odstoupila od uzavřené smlouvy platně a následuje jen vypořádání účastníků smlouvy podle ust. § 457 obč. zák., není dán zákonný důvod pro mezitímní rozhodnutí.

Soud prvního stupně pak rozsudkem ze dne 23. února 2006, č. j. 9 C 125/2003-90, uložil žalované zaplatit žalobkyni 1.550.000,- Kč oproti vydání předmětného automobilu a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vzal za prokázané, že žalobkyně uzavřela s žalovanou dne 25. 4. 2000 kupní smlouvu podle § 588 a násl. obč. zák., na jejímž základě se žalobkyně stala vlastníkem předmětného automobilu. Kupní cena byla sjednána ve výši 1.550.000,- Kč. Následně žalobkyně dopisem ze dne 6. 10. 2000 v souladu s ust. §§ 599 a 625 obč. zák. uplatnila u žalované nárok z odpovědnosti za vady. Výtkami, které byly předmětem reklamace, se žalovaná začala skutečně zabývat až 14. 6. 2001, kdy z podnětu žalobkyně přistoupila k posouzení technického stavu vozidla. Dopisem ze dne 2. 10. 2001 sdělila žalobkyně žalované, že na reklamaci trvá, a požádala jí o vrácení kupní ceny oproti předání automobilu. Dne 11. 7. 2002 žalobkyně žalované písemně sdělila, že od kupní smlouvy odstupuje. Soud prvního stupně dovodil, že v dané věci jde o prodej výrobků a poskytování služeb ve smyslu § 1 odst. 3 zák. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a jelikož nebyla reklamace vyřízena žalovanou do třiceti dnů ode dne jejího uplatnění, aniž by byla dojednána pro její vyřízení lhůta delší, vzniklo žalobkyni právo od smlouvy odstoupit podle ust. § 19 odst. 3 téhož zákona a mezi účastnicemi byl založen právní vztah z bezdůvodného obohacení ve smyslu § 457 obč. zák. Nad rámec uvedeného právního závěru konstatoval, že vytčené vady jsou s ohledem na typ vozidla důvodem pro závěr, že automobil nelze řádným způsobem užívat.

K odvolání žalované Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 6. 2007, č. j. 30 Co 293/2006-168,

rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o aplikaci ust. § 19 odst. 3 zák. 634/1992 Sb. na daný případ, ovšem nikoliv již s jeho závěrem o platnosti odstoupení od smlouvy, neboť soud prvního stupně při svém rozhodování vycházel pouze z tvrzení žalobkyně o existenci v reklamaci uvedených vad předmětného automobilu, aniž by zkoumal jejich skutečnou existenci a charakter, k čemuž přistoupil až odvolací soud v odvolacím řízení. Ohledně žalobkyní namítaných vad, že jí byl prodán havarovaný automobil (opravený po havárii) po kompletní výměně motoru, odvolací soud konstatoval, že jde o specifické vlastnosti „ojetého“ automobilu a nikoliv o vady. Jelikož však po doplněném dokazování odvolacím soudem nebylo prokázáno, že by si žalobkyně výslovně vymínila vůz nehavarovaný bez kompletní výměny motoru, nemohly tyto reklamované vady založit právo na odstoupení od kupní smlouvy podle ust. § 597 odst. 2 obč. zák. Další, žalobkyní vytýkané, vady automobilu, konkrétně že pravé a levé dveře v poloze zavřené přesahují hrany karoserie, dveře se špatně zavírají, usazení dveří do tvarové kontury karoserie z pozice rovnoměrnosti mezer neodpovídá výrobním normám, mezery mezi jednotlivými díly vozidla prokazatelně nelicují, je poškozen materiál střešního polstrování, podlahové koberce nepřísluší typu vozidla, byl předán pouze jeden kus ovladače spínací skříňky, nebyl předán klíč k palubní desce, kryt zadního pravého osvětlovacího tělesa má drobné prasklinky a postranní dveřní okna vykazují pravidelné podélné rýhy zvenku i zevnitř, posoudil odvolací soud jako vady zjevné ve smyslu ust. § 500 odst. 1 obč. zák., u nichž nelze nárok z odpovědnosti za vady uplatňovat, když žalobkyně ani netvrdila, že by jí žalovaná ujistila o bezvadnosti předmětného automobilu. Odvolací soud dovedl, že reklamáce tak mohla být důvodná pouze ohledně zbývajících vytýkaných vad, tedy že netěsní zátka hrdla od nalévání oleje, studený motor má vysoké otáčky, zahřátý motor má nepřiměřeně nízké otáčky a při rychlosti cca nad 100 km/hod. se rozsvítí kontrolní světlo mazání oleje, i když je jeho množství v optimálním poměru mezi dvěma ryskami, neboť uvedené vady nelze hodnotit jako zjevné. Jelikož se však žalobkyni nepodařilo prokázat existenci posledně zmíněných vad (výpovědi svědků tyto vady neprokázaly a přes opakované výzvy znalce, ustanoveného soudem na návrh žalobkyně, k předání automobilu za účelem provedení odborné expertízy, mu žalobkyně automobil nepředala), odvolací soud uzavřel, že nebyla prokázána ani existence právního důvodu pro odstoupení od kupní smlouvy, a jestliže žalobkyně přesto od ní odstoupila, je třeba hodnotit v tomto případě takový jednostranný právní úkon jako absolutně neplatný ve smyslu § 39 a § 48 odst. 1 obč. zák., a žalobkyni tak nemohl vzniknout nárok, jenž je předmětem řízení.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ust. § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a odůvodňuje je ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., když namítá, že odvolací soud sice aplikoval správně na právní vztah mezi žalobkyní a žalovanou ust. § 19 odst. 3 zák. č. 634/1992 Sb., nesprávně ho však posoudil. Z uvedeného ustanovení – podle dovolatelky – jasně vyplývá, že pokud není reklamáce včas vyřízena, má spotřebitel stejná práva jako by se jednalo o vadu neodstranitelnou, tedy o vadu skrytou. Nevyřídí-li prodávající reklamaci v zákonné lhůtě, ztrácí tím nárok na přezkum vad jako takových a má se za to, že se o vady jedná, a to o vady neodstranitelné. Odvolací soud se tedy neměl zabývat povahou vad ve smyslu ust. § 500 obč. zák., tj. zda jde o vady zjevné či skryté, měl se zabývat pouze tím, zda tyto neodstranitelné vady brání řádnému užívání věci ve smyslu ust. § 623 odst. 1 obč. zák., a z těchto úvah měl pak vycházet při rozhodování o platnosti odstoupení od smlouvy dovolatelkou. Žalobkyně vypočítává v závěru dovolání vady automobilu, u kterých dovozuje, že brání jeho řádnému užívání ve smyslu ust. § 623 odst. 1 obč. zák. Nad rámec dovolání pak brojí i proti závěru odvolacího soudu o specifické vlastnosti automobilu mající základ v jeho předchozí havárii. Navrhla proto, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně, bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění podmínky jejího

zastoupení (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), a že je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., dospěl po přezkoumání věci podle § 242 o. s. ř. k závěru, že dovolání je důvodné.

V posuzovaném případě není zpochybňována samotná aplikace ustanovení zák. č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele, která doplňují právní úpravu o prodeji zboží v obchodě provedenou v § 612 až 627 obč. zák., ve znění účinném do 31. 12. 2002 (dále jen obč. zák.), mající povahu doplňujícího a speciálního předpisu k obecné úpravě o kupní smlouvě, neboť žalovaná prodala automobil žalobkyni jako podnikatelka v rámci své podnikatelské činnosti na území České republiky. Pro zvláštní úpravu prodeje v obchodě je charakteristické, že je ve srovnání s obecnou úpravou kupní smlouvy omezena smluvní volnost účastníků a zároveň je zpřísněna i odpovědnost za vady věci s cílem, posílit tak právní postavení kupujícího jako slabší smluvní strany.

Prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. žalobkyně zpochybnila správnost právního názoru odvolacího soudu, že jí nevzniklo právo z odpovědnosti za vady odstoupit od kupní smlouvy, když namítla, že odvolací soud po dovození subjektivní neodstranitelnosti konkrétních vad ve smyslu ust. § 19 odst. 3 zák. č. [634/1992](#) Sb., tyto vady hodnotil jako zjevné, ačkoliv se měl pro posouzení vzniku práva na odstoupení od smlouvy zabývat pouze tím, zda subjektivně neodstranitelné vady brání řádnému užívání věci jako bez vady či nikoliv.

Občanský zákoník rozlišuje práva a povinnosti vznikající z odpovědnosti za vady věci koupené v obchodě (ust. § 622 až 624 obč. zák.) pouze v závislosti na povaze reklamované vady, a to ve smyslu vad odstranitelných a neodstranitelných, které člení dále v závislosti na skutečnosti, zda brání řádnému užívání věci jako bez vady či naopak nebrání; zkoumání povahy vad z hlediska vad zjevných a skrytých pro uvedený účel nepřichází v úvahu, neboť (s ohledem na níže uvedené) není rozhodující, zda vada prodané věci v obchodě má povahu zjevnou či skrytou, a to ani pro samotné posuzování vzniku odpovědnosti prodávajícího za vady při prodeji zboží v obchodě (srov. zhodnocení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 12. 1982, sp. zn. Cpj 40/1982, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 22, sešit č. 6. ročník 1983).

Podle ust. § 19 odst. 3, věty třetí, zák. č. [634/1992](#) Sb. reklamace včetně odstranění vady musí být vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamace, pokud se prodávající se spotřebitelem nedohodne na delší lhůtě. Po uplynutí této lhůty má spotřebitel stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit.

Citované ustanovení upravuje postup při reklamaci odstranitelných vad, tedy vad již kvalifikovaných založit kupujícímu konkrétní nárok z odpovědnosti za vady odstranitelné ve smyslu § 622 až 624 obč. zák., a současně zakládá kupujícímu nárok z odpovědnosti za vady neodstranitelné, byť je lze objektivně odstranit, v případě, že tyto opravitelné vady nebyly odstraněny včas, nejpozději však do 30 dnů, nebyla-li dohodnuta lhůta delší (povaha vad z hlediska vad zjevných a skrytých je významná v okamžiku, kdy se zvažuje, zda jednotlivá konkrétní vada je způsobila založit odpovědnost za vady, avšak při úvaze o konkrétním nároku z odpovědnosti za vady již tato úvaha není namístě). Posuzování povahy vad z hlediska vad zjevných a skrytých pro účely stanovení konkrétního nároku kupujícího z důvodu odpovědnosti za vady koupené věci je tedy již z tohoto důvodu liché, v posuzovaném případě však především proto, že již pro samotné posuzování vzniku odpovědnosti podnikatele za vady při prodeji zboží v obchodě není rozhodující, zda vada prodané věci má povahu zjevnou či skrytou. Prodej zboží v obchodě je totiž kupní smlouvou, u níž zvláštní povaha tohoto prodeje vyžaduje v některých směrech odlišnou úpravu. Ve srovnání s obecnou úpravou kupní smlouvy, jak již bylo výše uvedeno, je zde větší omezení smluvní volnosti účastníků za účelem ochrany spotřebitele. V první řadě zde mohou na straně kupujícího i prodávajícího vystupovat pouze určité subjekty (srov. např. Občanský zákoník - komentář, C.H.BECK, 6. vydání, str. 950). Prodej v obchodě je upraven obecnými ustanoveními o kupní smlouvě (§§ 588 až 600 obč. zák.) a ustanoveními §§ 613 až 627 obč. zák., přičemž úprava v §§ 613 až 627 má ve vztahu k §§ 588 až 608

povahu nejen doplňujícího, ale i speciálního předpisu; v případě kolize má přednost zvláštní úprava. Další povinnosti prodávajícího při prodeji v obchodě stanoví již zmíněný zákon o ochraně spotřebitele. Jedná se zejména o povinnosti prodávajícího (povinnost prodávat výrobky v předepsané nebo schválené jakosti, ve správné hmotnosti, míře nebo množství, za ceny sjednané v souladu s cenovými předpisy), o zajištění hygienických podmínek prodeje, o řádné zabezpečení prodeje a o informační povinnost (povinnost prodávajícího řádně informovat o vlastnostech výrobku, o jeho výrobcu, o množství, jakosti, datu výroby, trvanlivosti a způsobu používání i ceně zboží). Podle § 3 zákona o ochraně spotřebitele je prodávající povinen prodávat výrobky v předepsané nebo schválené jakosti, pokud je závazně stanovena nebo pokud to vyplývá ze zvláštních předpisů, anebo v jakosti jím uváděné; jinak v jakosti obvyklé. Prodávající je rovněž povinen zboží na žádost kupujícího předvést, umožňuje-li to povaha výrobku.

Odpovědnost za vady věci prodané v obchodě je založena na principu tzv. zákonné záruky navazující na povinnost prodávajícího odevzdat kupujícímu věc bez vad (§ 616 obč. zák.). K předpokladům vzniku odpovědnosti za vady lze srovnat §§ 499 až 502 obč. zák., avšak pro odpovědnost za vady podle ustanovení § 619 obč. zák. není s ohledem na § 616 obč. zák., který výslovně ukládá prodávajícímu, že prodaná věc musí být bez vad, významné, zda věc trpí vadou zjevnou, nebo skrytou. Rozsah a úprava odpovědnosti za vady se přirozeně liší podle toho, zda předmětem prodeje byla nová nebo použitá věc, zda nová věc nebyla prodána s vadami, pro něž byla snížena cena, a jaká je doba použitelnosti prodané věci. Za vady nových nebo použitých věcí, pro které byla snížena cena, prodávající neodpovídá, jestliže při prodeji bylo postupováno podle § 618 obč. zák. Za ostatní vady, které měly takto prodané věci při převzetí kupujícím, však odpovídá. U věcí použitých odpovědnost za vady, které se vyskytnou po převzetí věci, nepřichází v úvahu. Pokud však vada existovala již v době převzetí věci a vyšla najevo až dodatečně, je stanovena šestiměsíční prekluzivní lhůta od koupě pro vytknutí vady kupujícím a pro uplatnění práva z odpovědnosti za vady (§ 626 obč. zák.). Odpovědnost se nevztahuje na vady vzniklé v důsledku toho, že věc byla používána, popř. opotřebována. Odpovědnost za vady věcí prodaných v obchodě stíhá prodávajícího a má objektivní povahu. Ke vzniku závazku z odpovědnosti za vady se proto nevyžaduje zavinění a prodávající se odpovědnosti nemůže zprostit ani poukazem na vadnost věci způsobenou výrobcem, přepravcem, skladováním nebo náhodou. Odpovědnost za vady věcí prodaných v obchodě se řídí především §§ 619 až 627 obč. zák., není-li však některá otázka těmito ustanoveními upravena, použijí se obecná ustanovení o odpovědnosti za vady věci při kupní smlouvě (§§ 595 až 600 obč. zák.), popř. ustanovení §§ 499 až 510 obč. zák. o odpovědnosti za vady v závazkových právních vztazích. Odpovědnost prodávajícího stanovená v §§ 619 až 627 obč. zák. nemůže být dohodou účastníků vyloučena ani omezena, lze ji pouze rozšířit.

Ustanovení § 622 a § 623 obč. zák. upravují nároky, které může kupující uplatnit z důvodu odpovědnosti za vady věci koupené v obchodě. Tato platí vedle obecných ustanovení o kupní smlouvě. Kupujícím uplatněné právo z odpovědnosti za vady je důvodné jen za splnění tří následujících předpokladů. Reklamovaná vada skutečně vadou je, vyskytuje se u prodané věci v době uplatnění práva z odpovědnosti za vady a má takovou povahu, jaká je pro uplatnění kupujícím zvoleného práva vyžadována. Na tom nemůže ničeho změnit ani ustanovení § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele, a proto je nezbytné se existencí tvrzené vady vždy zabývat. Nároky z odpovědnosti za vady věci prodané v obchodě závisí na tom, zda jde o vadu odstranitelnou a zda lze pro ni věc užívat dohodnutým způsobem nebo řádně jako věc bez vady (srov. § 507 obč. zák.). Vada je přitom neodstranitelná nejen tehdy, jestliže věc nelze opravit (objektivně není možné odstranit projevy vady věci), ale i v případě, že jinak opravitelná vada nebyla odstraněna „bez zbytečného odkladu“, tak jak předpokládá § 622, věta druhá, obč. zák., nejpozději však do 30 dnů (jde o tzv. subjektivní neodstranitelnost vady – § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele). Brání-li neodstranitelná vada užívání věci jako věci bez vady, má kupující právo na výměnu věci nebo právo na odstoupení od smlouvy, záleží přitom na jeho úvaze. Právo na odstoupení od smlouvy o koupi věci

prodané v obchodě pro neodstranitelnou vadu má tak kupující jen za splnění dalšího předpokladu, a to, že vada brání tomu, aby věc mohla být řádně užívána jako věc bez vady; jinak má pouze právo na slevu. V této souvislosti je třeba připomenout, že závěr o tom, zda zjištěné projevy vady brání nebo nebrání řádnému užívání prodané věci, není otázkou znaleckou, nýbrž je právním posouzením zjištěných skutečností, které přísluší výlučně soudu, přičemž toto posouzení vychází především z účelu, jemuž prodaná věc slouží. Odstoupením od smlouvy, které je jednostranným právním úkonem kupujícího adresovaným prodávajícímu, se smlouva o prodeji zboží v obchodě okamžikem, kdy projev dojde prodávajícímu, ruší od počátku (srov. § 48 obč. zák.), avšak soud se musí nejprve důkladně zabývat tím, zda tvrzeným zrušovacím právním úkonem skutečně došlo k účinnému zrušení smlouvy, přičemž musí rozlišit, zda právo bylo uplatněno platným způsobem, včas, na správném místě a důvodně.

Jestliže se dovolatelkou řádně a včas reklamované vady staly ve smyslu ust. § 19 odst. 3 zák. č. [634/1992](#) Sb. subjektivně neodstranitelnými, vzniklo dovolatelce právo z odpovědnosti za vady ve smyslu ust. § 623 odst. 1 nebo 2 a § 624 obč. zák., relizovala-li pak dovolatelka v této souvislosti právo na odstoupení od smlouvy, měl odvolací soud u tohoto jednostranného právního úkonu zkoumat, zda jím skutečně došlo k účinnému zrušení smlouvy i v závislosti na tom, zda-li v reklamaci uplatněné vady použitého automobilu skutečně jako vady způsobitelné existují a zda zároveň brání řádnému užívání automobilu jako bez vady či nikoliv. Odvolací soud tedy pochybil, když reklamované vady – konkrétně pravé a levé dveře v poloze zavřené přesahují hrany karoserie, dveře se špatně zavírají, usazení dveří do tvarové kontury karoserie z pozice rovnoměrnosti mezer neodpovídá výrobním normám, mezery mezi jednotlivými díly vozidla prokazatelně nelicují, je poškozen materiál střešního polstrování, podlahové koberce nepřísluší typu vozidla, předání pouze jednoho kusu ovladače spínací skříňky, nepředání klíče k palubní desce, kryt zadního pravého osvětlovacího tělesa má drobné prasklinky a postranní dveřní okna vykazují pravidelné podélné rýhy zvenku i zevnitř – posoudil jako vady zjevné ve smyslu ust. § 500 odst. 1 obč. zák., u nichž nelze nárok z odpovědnosti za vady při prodeji věci v obchodě vůbec uplatnit. Závěrem dovolací soud k argumentaci žalobkyně „nad rámec dovolání“ přitakává právnímu názoru odvolacího soudu, dle kterého samotná skutečnost, že je automobil havarovaný, neznamena jeho vadu, a proto ani nezpůsobuje tato skutečnost sama o sobě vznik odpovědnosti za vady (srov. § 597 odst. 2 obč. zák.), neboť je pouze možnou příčinou vzniku po havárii (popř. po následné opravě) nastalých konkrétních vad, jež se mohou projevovat různým způsobem, a nikoliv vadou samotnou.

Dovolací soud vzhledem ke shora uvedenému rozsudek odvolacího soudu podle § 243b odst. 2, věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)